

สารบัญ

คำขอบคุณ

บทคัดย่อ

Abstract

รายการตารางประกอบ

รายการภาพประกอบ

บทที่ 1 บทนำ

1.1 คำนำ

1.2 สมบัติทางกายภาพและทางเคมี

1.3 ชนิดและการเกิดของแร่ดินุก

1.4 ประโยชน์และการใช้งาน

1.5 วิธีการวิเคราะห์

1.6 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

บทที่ 2 การเตรียมตัวอย่างสำหรับการวิเคราะห์หาปริมาณดินุก

2.1 ดิน

2.2 ตะกอนท้องน้ำ

2.3 การเก็บตัวอย่างและการชักตัวอย่าง

2.4 การเก็บตัวอย่างที่ใช้ในการวิเคราะห์

2.5 การเตรียมตัวอย่างสำหรับการวิเคราะห์ทางเคมี

หน้า

ก

ง

ฉ

ฐ

ท

1

1

2

6

7

12

14

15

15

22

26

27

30

บทที่ 3 การวิเคราะห์หาปริมาณที่มากในสารละลายมาตรฐาน โดยวิธีสเปกโตรโฟโตเมตรี โดยมีกาเลอินเป็น complexing agent	33
3.1 คำนำ	33
3.2 การวิเคราะห์โดยมีกาเลอินเป็น complexing agent	33
3.2.1 ประวัติการวิเคราะห์	33
3.2.2 รายละเอียดเกี่ยวกับกาเลอิน	43
3.3 การทดลอง	44
3.3.1 เครื่องมือและอุปกรณ์	44
3.3.2 สารเคมี	45
3.3.3 การเตรียมสารละลาย	49
3.4 วิธีการทดลอง ผลการทดลอง และวิจารณ์	55
3.4.1 การศึกษาความยาวคลื่นที่เหมาะสม	55
3.4.2 การศึกษาผลของ pH	57
3.4.3 การศึกษาเสถียรภาพของสารประกอบ เชิงซ้อน	60
3.4.4 การศึกษาผลของสารละลายเจือจาง	63
3.4.5 การศึกษาผลของ masking agent ทอติบูก (IV) อีออน	65
3.4.6 การศึกษาผลของสารละลายกาเลอิน	72
3.4.7 การศึกษาช่วงเส้นตรงของกราฟมาตรฐาน	75

3.4.8	การศึกษาปริมาณค่าสุกของวิธีการวิเคราะห์	78
3.4.9	การศึกษาความแม่นยำและการหาค่าการกลับคืนของวิธีวิเคราะห์	81
3.4.10	การศึกษาผลของอิออนอื่นซึ่งอาจมีผลรบกวนต่อการวิเคราะห์ที่ถูกต้อง	83
3.4.11	การศึกษาผลของ masking agent ต่ออิออนอื่น	106
3.4.12	การศึกษาวิธีการหาค่าอิออนอื่นที่รบกวนโดยการสกัด	117
3.4.13	การศึกษาผลของสารละลายเมธิลีนบลู	140
3.5	สรุปผลการทดลอง	143
บทที่ 4	การวิเคราะห์หาปริมาณที่ถูกต้องในสารละลายมาตรฐานโดยวิธีสเปกโตรโฟโตเมตรี โดยมีฟีนอล์ฟโธโรนเป็น complexing agent	147
4.1	การวิเคราะห์โดยมีฟีนอล์ฟโธโรนเป็น complexing agent	147
4.1.1	ประวัติการวิเคราะห์	147
4.1.2	รายละเอียดเกี่ยวกับฟีนอล์ฟโธโรน	148
4.2	การทดลอง	150
4.2.1	เครื่องมือและอุปกรณ์	150
4.2.2	สารเคมี	150
4.2.3	การเตรียมสารละลาย	150

4.3	วิธีการทดลอง ผลการทดลอง และวิจารณ์	150
4.3.1	การศึกษาความยาวคลื่นที่เหมาะสม	150
4.3.2	การศึกษาผลของ pH	152
4.3.3	การศึกษาเสถียรภาพของสารประกอบ เชิงซ้อน	154
4.3.4	การศึกษาผลของสารละลายเจลาติน	156
4.3.5	การศึกษาช่วงเส้นตรงของกราฟมาตรฐาน	157
4.3.6	การศึกษาปริมาณต่ำสุดของการวิเคราะห์	159
4.3.7	การศึกษาความแม่นยำและการขยาย การกลับคืนของวิธีวิเคราะห์	161
4.3.8	การศึกษาผลของอิออนอื่นซึ่งอาจมีผล รบกวนต่อการวิเคราะห์คัมพ	163
4.4	สรุปผลการทดลอง	177
บทที่ 5	การวิเคราะห์หาปริมาณคัมพในดินและตะกอนท้องน้ำ	179
5.1	คำนำ	179
5.2	วิธีสเปกโตรโฟโตเมทรี	179
5.2.1	การทดลอง	179
5.2.2	วิธีการทดลอง ผลการทดลอง และวิจารณ์	180
	ก. การศึกษาผลของแอมโมเนียมไฮดรอกไซด์	180
	ข. การศึกษาผลของปริมาณตัวอย่าง	185
	ค. การศึกษาความแม่นยำของการวิเคราะห์ ตัวอย่าง	189
	ง. การวิเคราะห์ตัวอย่าง	194
5.2.3	สรุปผลการทดลอง	201

5.3 วิธีเทียบสี	204
5.3.1 การทดลอง	204
5.3.2 วิธีการทดลองและผลการทดลอง	204
5.3.3 สรุปผลการทดลอง	207
5.4 วิธีอะตอมมิคแชนซอพรีนส์เปคโตรโฟโตเมทรี	207
5.4.1 การทดลอง	208
5.4.2 วิธีการทดลองและผลการทดลอง	209
5.4.3 สรุปผลการทดลอง	214
5.5 สรุปผลการทดลอง	215
บทที่ 6 วิจัยาณั์ สรุปผลการทดลอง และข้อเสนอแนะ	220
6.1 วิจัยาณั์และสรุปผลการทดลอง	220
6.2 ข้อเสนอแนะ	231
เอกสารอ้างอิง	233
ภาคผนวก ก รายการอักษรย่อ	242
ข วิธีสกัดสีชมพู (IV) ไอโอโคค้อออกจากชั้นโหลออื่น ควยสารละลายโซเคียมไฮดรอกไซด์ (จำนวน 2 ครั้ง)	243
ค วิธีสกัดสีชมพู (IV) ไอโอโคค้อออกจากชั้นโหลออื่น ควยสารละลายกรคไฮโครคลอริก (จำนวน 2 ครั้ง)	246
ประวัติการศึกษา	249

รายการตารางประกอบ

ตารางที่		หน้า
1	สมบัติทางกายภาพของดินุภุมวิสุทธิ์	4
2	ส่วนประกอบและการใช้ประโยชน์ของโลหะผสมดินุภุมบางตัว	9
3	การใช้ประโยชน์ของสารประกอบดินุภ	10
4	ส่วนประกอบเคมีของดินและ sediment	16
5	ปริมาณแร่ธาตุต่าง ๆ ในดิน	17
6	ผลิตภัณฑ์ในขบวนการ chemical weathering	20
7	รายละเอียดเกี่ยวกับตัวอย่างดิน	28
8	รายละเอียดเกี่ยวกับตัวอย่างตะกอนท้องน้ำ	29
9	รายละเอียดเกี่ยวกับตัวอย่างผสม	30
10	รายงานการวิเคราะห์หาปริมาณดินุภโดยวิธีสเปกโตร- โฟโตเมทรี โดยมีกาเลอินเป็น complexing agent	35
11	การเตรียมสารละลายมาตรฐานของอิออนชนิดต่าง ๆ 10.0 mg/cm^3 ปริมาตร 100 cm^3	53
12	ความสัมพันธ์ระหว่าง pH กับค่าการดูดกลืนแสงของ สารประกอบเชิงซ้อน Sn(IV)-Gallein	58
13	ค่าการดูดกลืนแสงของสารประกอบเชิงซ้อน Sn(IV)- Gallein ที่เวลาต่าง ๆ	61

ตารางที่

หน้า

14	การศึกษานผลของสารละลายเจลาตินต่อเสถียรภาพ ของสารประกอบเชิงซ้อน Sn(IV)-Gallein	64
15	การศึกษานผลของสารละลาย masking agent กรดแอสคอร์บิก (5 %) ต่อการเกิดสารประกอบเชิง ซ้อน Sn(IV)-Gallein	67
16	การศึกษานผลของสารละลาย masking agent กรดทาร์ทาริก (5 %) ต่อการเกิดสารประกอบเชิง ซ้อน Sn(IV)-Gallein	70
17	การศึกษานผลของสารละลายกาเลอีน (0.05 %) ต่อ การเกิดสารประกอบเชิงซ้อน Sn(IV)-Gallein	73
18	ความสัมพันธ์ระหว่างค่าการดูดกลืนแสงกับปริมาณคอปเปอร์(IV) อิสระในสารประกอบเชิงซ้อน Sn(IV)- Gallein เมื่อมี masking agent	76
19	ผลการวัดค่าการดูดกลืนแสงของ reagent blank ของสารประกอบเชิงซ้อน Sn(IV)-Gallein	79
20	ความสัมพันธ์ระหว่างค่าการดูดกลืนแสงกับปริมาณคอปเปอร์ (IV) อิสระ 30.0 $\mu\text{g}/25\text{ cm}^3$ ของสารประกอบ เชิงซ้อน Sn(IV)-Gallein	82
21	การศึกษานผลของอินฮิบิเตอร์ต่อการเกิดสารประกอบเชิง ซ้อน Sn(IV)-Gallein	85

ตารางที่

หน้า

22	ความสัมพันธ์ระหว่างค่าการดูดกลืนแสงกับปริมาณ คีนุก (IV) อีออนต่าง ๆ ของสารประกอบเชิงซ้อน Sn(IV)-Gallein เมื่อไม่มี masking agent	108
23	การศึกษาผลของ masking agent ที่มีต่ออีออน ต่าง ๆ ในการเกิดสารประกอบเชิงซ้อน Sn(IV)- Gallein	109
24	การศึกษาผลของสารละลายโพตัสเซียมไอโอไดค์ (5 N) ต่อการสกัดคีนุก (IV) อีออนเข้าไปในชั้น โทลูอีน	120
25	การศึกษาผลของโทลูอีนต่อการสกัดคีนุก (IV) ไอโอไดค์ เข้าไปในชั้นโทลูอีน	122
26	การศึกษาผลของจำนวนครั้งของการสกัดต่อการสกัด คีนุก (IV) ไอโอไดค์เข้าไปในชั้นโทลูอีน	123
27	ความสัมพันธ์ระหว่างค่าการดูดกลืนแสงกับปริมาณ คีนุก (IV) อีออนต่าง ๆ ที่ได้จากการสกัดคีนุก (IV) ไอโอไดค์เข้าไปในชั้นโทลูอีนแล้วสกัดกลับมา ในชั้นน้ำโดยสารละลายโซเดียมไฮดรอกไซด์ของสาร ประกอบเชิงซ้อน Sn(IV)-Gallein	127
28	ความสัมพันธ์ระหว่างค่าการดูดกลืนแสงกับปริมาณคีนุก (IV) อีออนต่าง ๆ ที่ได้จากการสกัดคีนุก (IV) ไอโอไดค์เข้าไปในชั้นโทลูอีนแล้วสกัดกลับมาในชั้นน้ำ	

	โดยสารละลายกรดไฮโดรคลอริกของสารประกอบ เชิงซ้อน Sn(IV)-Gallein	130
29	ความสัมพันธ์ระหว่างการดูดกลืนแสงกับปริมาณ ทึบ (IV) อีออนต่าง ๆ ที่ได้จากการสกัดทึบ (IV) ไอโอไดค์เข้าไปในชั้นโทลูอีนแล้วสกัดกลับมา ในชั้นน้ำ โดยสารละลายโซเดียมไฮดรอกไซด์ตาม ด้วยสารละลายกรดไฮโดรคลอริกของสารประกอบ เชิงซ้อน Sn(IV)-Gallein	133
30	ผลการวัดค่าการดูดกลืนแสงของ reagent blank ที่ได้จากการสกัดทึบ (IV) ไอโอไดค์เข้าไปในชั้น โทลูอีนแล้วสกัดกลับมาในชั้นน้ำโดยสารละลาย โซเดียมไฮดรอกไซด์ตามด้วยสารละลายกรดไฮโดร- คลอริกของสารประกอบเชิงซ้อน Sn(IV)-Gallein	136
31	ความสัมพันธ์ระหว่างการดูดกลืนแสงกับปริมาณทึบ (IV) อีออน 40.0 $\mu\text{g}/50 \text{ cm}^3$ ที่ได้จากการสกัด ทึบ (IV) ไอโอไดค์เข้าไปในชั้นโทลูอีนแล้วสกัด กลับมาในชั้นน้ำ โดยสารละลายโซเดียมไฮดรอกไซด์ ตามด้วยสารละลายกรดไฮโดรคลอริกของสารประกอบ เชิงซ้อน Sn(IV)-Gallein	139
32	ความสัมพันธ์ระหว่างการดูดกลืนแสงเมื่อมีสารละลาย เมทิลีนบลูกับปริมาณทึบ (IV) อีออนของสารประกอบ เชิงซ้อน Sn(IV)-Gallein	142

ตารางที่

หน้า

33	ความสัมพันธ์ระหว่าง pH กับค่าการดูดกลืนแสงของสารประกอบเชิงซ้อน Sn(IV)-Phenylfluorone	152
34	ค่าการดูดกลืนแสงของสารประกอบเชิงซ้อน Sn(IV)-Phenylfluorone ที่เวลาต่าง ๆ	154
35	การศึกษาผลของสารละลายเจลาตินต่อเสถียรภาพของสารประกอบเชิงซ้อน Sn(IV)-Phenylfluorone	156
36	ความสัมพันธ์ระหว่างค่าการดูดกลืนแสงกับปริมาณที่ดูด (IV) อีออนต่าง ๆ ของสารประกอบเชิงซ้อน Sn(IV)-Phenylfluorone	157
37	ผลการวัดค่าการดูดกลืนแสงของ reagent blank ของสารประกอบเชิงซ้อน Sn(IV)-Phenylfluorone	159
38	ความสัมพันธ์ระหว่างค่าการดูดกลืนแสงกับปริมาณที่ดูด (IV) อีออน 30.0 $\mu\text{g}/25 \text{ cm}^3$ ของสารประกอบเชิงซ้อน Sn(IV)-Phenylfluorone	162
39	การศึกษาผลของอีออนอื่นที่มีต่อการเกิดสารประกอบเชิงซ้อน Sn(IV)-Phenylfluorone	164

ตารางที่

หน้า

40	การศึกษาผลของแอมโมเนียมไฮดรอกไซด์ต่อการ ย่อยสลายตัวอย่าง โดยวิธีสเปกโตรโฟโต- เมทรี (วิธีไม่สกัด)	183
41	การศึกษาผลของปริมาณตัวอย่างต่อปริมาณดิน ที่วิเคราะห์ได้ โดยวิธีสเปกโตรโฟโตเมทรี (วิธีไม่สกัด)	187
42	ผลการวิเคราะห์ตัวอย่าง γ โดยวิธีสเปกโตร- โฟโตเมทรี (วิธีไม่สกัด)	190
43	ผลการวิเคราะห์ตัวอย่าง γ โดยวิธีสเปกโตร- โฟโตเมทรี (วิธีสกัด)	193
44	ผลการวิเคราะห์ตัวอย่างดินและตะกอนท้องน้ำ โดยวิธีสเปกโตรโฟโตเมทรี (วิธีไม่สกัด)	195
45	ผลการวิเคราะห์ตัวอย่างดินและตะกอนท้องน้ำ โดยวิธีสเปกโตรโฟโตเมทรี (วิธีสกัดด้วยสาร ละลายโซเดียมไฮดรอกไซด์)	198
46	ผลการวิเคราะห์ตัวอย่างดินและตะกอนท้องน้ำ โดยวิธีสเปกโตรโฟโตเมทรี (วิธีสกัดด้วยสาร ละลายโซเดียมไฮดรอกไซด์ตามด้วยสารละลาย กรดไฮโดรคลอริก)	200
47	ผลการวิเคราะห์ตัวอย่างดินและตะกอนท้องน้ำ โดยวิธีเพียบรี	206

ตารางที่

หน้า

48	ความสัมพันธ์ระหว่างการดูดกลืนแสงกับความเข้มข้นสีม่วง (IV) อีออนโคโยวี่อะทอมมิกแชน-ซอพชั่นสเปกโตรโฟโตเมทรี	210
49	ผลการวิเคราะห์ตัวอย่างดินและตะกอนท้องน้ำโคโยวี่อะทอมมิกแชนซอพชั่นสเปกโตรโฟโตเมทรี	212
50	ผลการวิเคราะห์ตัวอย่างดินและตะกอนท้องน้ำโคโยวี่สเปกโตรโฟโตเมทรีต่าง ๆ	216
51	ผลการวิเคราะห์ปริมาณสีม่วงโคโยวี่สเปกโตรโฟโตเมทรี (วิธีสกัดด้วยสารละลายโซเดียมไฮดรอกไซด์ตามด้วยสารละลายกรดไฮโดรคลอริก) และวิธีอะทอมมิกแชนซอพชั่นสเปกโตรโฟโตเมทรี	227

รายการภาพประกอบ

รูปที่		หน้า
1	ผลของปัจจัยต่าง ๆ จากสิ่งแวดล้อมที่มีต่อการเกิดของหิน	19
2	Drainage system	23
3	สเปกตรัมของสารละลายกาเลอินและสารละลายสารประกอบเชิงซ้อน Sn(IV)-Gallein	56
4	กราฟผลของ pH ที่มีต่อการเกิดสารประกอบเชิงซ้อน Sn(IV)-Gallein	59
5	กราฟค่าการดูดกลืนแสงของสารประกอบเชิงซ้อน Sn(IV)-Gallein ที่เวลาต่าง ๆ	62
6	กราฟผลของสารละลายเจลาตินปริมาณต่าง ๆ ต่อค่าการดูดกลืนแสงของสารประกอบเชิงซ้อน Sn(IV)-Gallein	65
7	กราฟผลของสารละลาย masking agent กรดแอสคอร์บิก (5 %) ปริมาณต่าง ๆ ต่อค่าการดูดกลืนแสงของสารประกอบเชิงซ้อน Sn(IV)-Gallein	68
8	กราฟผลของสารละลาย masking agent กรดทาร์ทาริก (5 %) ปริมาณต่าง ๆ ต่อการดูดกลืนแสงของสารประกอบเชิงซ้อน Sn(IV)-Gallein	71
9	กราฟผลของสารละลายกาเลอิน (0.05 %) ปริมาณต่าง ๆ ต่อค่าการดูดกลืนแสงของสารประกอบเชิงซ้อน Sn(IV)-Gallein	74

- 10 กราฟมาตรฐานของทึบ (IV) อีออนของสาร
 ประกอบเชิงซ้อน Sn(IV)-Gallein เมื่อมี
 masking agent 77
- 11 กราฟมาตรฐานของทึบ (IV) อีออนของสาร
 ประกอบเชิงซ้อน Sn(IV)-Gallein เมื่อไม่
 มี masking agent 107
- 12 กราฟผลของสารละลายโปตัสเซียมไอโอไดค์
 (5 N) ปริมาณต่าง ๆ ต่อค่าการดูดกลืนแสง
 ในการสักต์ทึบ (IV) อีออนเข้าไปในชั้นโหลอื่น 120
- 13 กราฟผลของโหลอื่นปริมาณต่าง ๆ ต่อค่าการดูด
 กลืนแสงโดยสักต์ทึบ (IV) ไอโอไดค์เข้าไปใน
 ชั้นโหลอื่น 122
- 14 กราฟผลของจำนวนครั้งการสักต์ต่อการดูดกลืนแสง
 โดยการสักต์ทึบ (IV) ไอโอไดค์เข้าไปในชั้น
 โหลอื่น 124
- 15 กราฟมาตรฐานของทึบ (IV) อีออน ที่ได้จากการ
 สักต์ทึบ (IV) ไอโอไดค์เข้าไปในชั้นโหลอื่นแล้ว
 สักต์กลับมาในชั้นน้ำโดยสารละลายโซเดียมไฮดรอก-
 ไซด์ ของสารประกอบเชิงซ้อน Sn(IV)-Gallein 128
- 16 กราฟมาตรฐานของทึบ (IV) อีออนที่ได้จากการ
 สักต์ทึบ (IV) ไอโอไดค์เข้าไปในชั้นโหลอื่นแล้ว

	สกัดกลับมาในชั้นน้ำโดยสารละลายกรดไฮโดร คลอริกของสารประกอบเชิงซ้อน Sn(IV)- Gallein	131
17	กราฟมาตรฐานของทิงกู (IV) อีออนที่ได้จาก การสกัดทิงกู (IV) ไอโอไดค์เข้าไปในชั้น โทลูอินแล้วสกัดกลับมาในชั้นน้ำโดยสารละลาย โซเดียมไฮดรอกไซด์ตามด้วยสารละลายกรด ไฮโดรคลอริกของสารประกอบเชิงซ้อน Sn(IV)-Gallein	134
18	กราฟมาตรฐานของทิงกู (IV) อีออนเมธิลและ ไม่มีสารละลายเมทิลีนบลูของสารประกอบเชิง ซ้อน Sn(IV)-Gallein	141
19	สเปกตรัมของสารละลายฟีนิลฟลูออโรนและสาร ประกอบเชิงซ้อน Sn(IV)-Phenylfluorone	151
20	กราฟผลของ pH ที่มีต่อการเกิดสารประกอบเชิงซ้อน Sn(IV)-Phenylfluorone	153
21	กราฟค่าการดูดกลืนแสงของสารประกอบเชิงซ้อน Sn(IV)-Phenylfluorone ที่เวลาต่าง ๆ	155
22	กราฟผลของสารละลายเจลาตินปริมาณต่าง ๆ ต่อการดูดกลืนแสงของสารประกอบเชิงซ้อน Sn(IV)-Phenylfluorone	156

รูปที่

หน้า

23

กราฟมาตรฐานของคีนุก (IV) อีออนของสาร
ประกอบเชิงซ้อน $\text{Sn(IV)}-\text{Phenylfluorone}$

158

24

กราฟมาตรฐานของคีนุก (IV) อีออน โดยวิธี
อะตอมมิกแอสซอร์ปชันสเปกโตรโฟโตเมตรี

211

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved